

Hem, tjuva hem

Om Länsstyrelsens stöd till
kommunernas arbete
för att motverka
hemlöshet och
utestängning på
bostadsmarknaden.

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN

Hemlöshet förknippas ofta med personer som inte har tak över huvudet, som sover i trappuppgångar eller vistas på härbärge. Det är dock viktigt att utgå ifrån att de som är hemlösa och utestängda från den ordinarie bostadsmarknaden inte är någon homogen grupp, utan lever under olika mer eller mindre otrygga omständigheter. Det finns olika skäl till att människor idag är utestängda från bostadsmarknaden. Det finns de som riskerar vräkning eller har blivit vräkta, det finns de som har svårt att överhuvudtaget komma in på bostadsmarknaden.

Länsstyrelsen ska se till att nationella mål blir verklighet i Kronobergs län, och vi ska väga olika intressen mot varandra och försöka skapa en fungerande helhet som främjar en långsiktigt hållbar utveckling i

samhället. Ett uppdrag är att följa bostadsmarknadens utveckling i länet och bistå kommunerna med råd och stöd i deras arbete med boendeplanering och att ta fram regionala bostadsanalyser. Vi vill också sprida goda exempel på hur man kan arbeta för att motverka och förebygga hemlöshet, vilket vi bland annat gör genom att sprida den här broschyren. För att komma tillrätta med hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden krävs ett delat samhälleligt ansvarstagande. Välkommen att höra av dig till Länsstyrelsen om du vill veta mer om hur man kan jobba med frågorna.

Kristina Alsér
Landshövding

Hemlöshet beskriver inte en person, utan en situation individen kan befinna sig i under en kortare eller längre tid. Socialstyrelsens definition utgår från fyra hemlöshetsituationer.

1 Akut hemlöshet

En person som är hänvisad till akutboende, härbärke, jourboende, skyddat boende (exempelvis kvinnojourer) eller sover utomhus eller i offentliga utrymmen.

3 Långsiktiga boendelösningar

En person som bor i en boendelösning som kommunen har ordnat på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden.

2 Institutionsvistelse och kategoriboende

En person som ska skrivas ut från anstalt, institution eller liknande inom tre månader, men som inte har någon egen bostad ordnad.

4 Eget ordnat kortsiktigt boende

En person som bor tillfälligt hos kompisar, bekanta, familj eller släktingar eller har ett tillfälligt inneboende- eller andrahandskontrakt hos släkt, vänner eller andra privatpersoner.

Detaljerade definitioner finns på www.socialstyrelsen.se/hemloshet

Länsstyrelsens uppdrag 2012–2014

Länsstyrelsen har ett regeringsuppdrag att stödja kommunerna i arbetet med att motverka hemlöshet, i synnerhet bland barnfamiljer som drabbas av vräkning. Uppdraget innebär också att Länsstyrelsen ska verka för att kommunerna har aktuella riktlinjer för bostadsförsörjning som omfattar gruppen hemlösa.

För mer information, gå in på
www.lansstyrelsen.se/kronoberg
och vidare till **Människa och samhälle**

Kontakt på Länsstyrelsen Kronoberg:

katarzyna.musial@lansstyrelsen.se
lennart.grimsbo@lansstyrelsen.se

Andra användbara länkar:

www.regeringen.se/hemloshet
www.hemloshetifokus.se/
www.socialstyrelsen.se/hemloshet
www.boverket.se/Boende/Kommunernas-bostadsforsorjning/

Växjö kommun
Vräkningsförebyggande arbete

Öppen kommunikation

» **FÖR ETT LYCKAT** vräkningsförebyggande arbete krävs en fungerande och god kommunikation med bostadsbolagen. Vi arbetar aktivt med frågorna och anordnar kontinuerliga träffar där aktörerna får tillfälle att mötas och diskutera frågor som rör vräkning och det förebyggande arbetet. Vi pratar även om andra insatser som behövs för att hjälpa utsatta grupper som drabbas. Vi har också träffar där även kommunpolitiker i bostadsbolagens styrelser deltar.

I den Bostadssociala gruppen ingår jag själv, bostadsbolagens VD:ar och andra chefer och vi träffas cirka tre gånger varje år. Handläggarna träffas betydligt oftare. Vi har också en så kallad Förtursgrupp som träffas kontinuerligt och för dialog i dessa ärenden. Tack vare dessa sammankomster får vi i tidigt skede veta problemen och kan på så vis utforma lämpliga insatser för drabbade familjer. I dessa ärenden finns det ofta flera sorters problematik, som psykisk

ohälsa, missbruk och ekonomiska svårigheter. Våra insatser rör därför flera områden. Inte minst har vi ett stort ansvar för barn som berörs av vräkningsbeslut. Sådana ärenden kommer väldigt sällan oväntat och det är tack vare den öppna kommunikationen vi har med bostadsbolagen.

Vi jobbar även aktivt med att vräkningshotade familjer ska få behålla sin bostad. Vi kan exempelvis hjälpa till med att hyra lägenheter i första hand av bostadsbolagen som vi sedan hyr ut i andra hand till personer som av olika skäl inte kan få ett eget förstahandskontrakt. Det är också ett sätt att se till att människor har bostad. På så vis står vi till en början som ansvariga och kontraktsinnehavare, men när det visar sig fungera på ett tillfredsställande sätt får personen möjlighet att ta över kontraktet.

För vuxna psykiskt sjuka och missbrukare har vi något som heter Förmedlingsme-

del. Det innebär att vi åtar oss att betala en persons hyra och övriga räkningar för att säkerställa att de betalas. Vi vet att när en person brottas med missbruk och psykisk sjukdom drabbas även ekonomin i form av uteblivna betalningar. Det här är en insats vi gör för att förebygga senare problem.

Idag har vi tyvärr en bostadsmarknad som inte är anpassad för utsatta grupper. Det är en stor framtida utmaning. Vi bygger lägenheter men de är alldeles för dyra att hyra. I framtiden handlar det om att hitta billiga bostäder. Det ser jag som en stor utmaning, inte bara lokalt utan även nationellt.”

*Per Sandberg
Förvaltningschef
Arbete och välfärd,
Växjö kommun*

Helsingborgs stad Arbete mot hemlöshet

Bostad först ger ett bättre liv

BOSTAD FÖRST ÄR ETT NYTT SÄTT att se på orsaker till och lösningar av hemlöshetsproblem. Utgångspunkten är att en egen bostad är en grundläggande mänsklig rättighet och att människor behöver ett tryggt eget boende för att kunna göra något åt sina livsproblem. Det konventionella hemlöshetsarbetet bygger på ett motsatt synsätt, nämligen att människor först måste sluta med till exempel missbruk, innan en egen bostad kan komma ifråga.

Helsingborgs stad startade ett försöksprojekt med Bostad först i september 2010, som avslutas i december 2013. Projektet vänder sig till människor som är akut hemlösa och som har problem med missbruk och psykisk ohälsa. En utvärdering visar att projektet har varit framgångsrikt. Av de nitton personer som fått lägenheter genom Bostad först-projektet från september 2010 till maj 2013, så har tre sagts upp från sina lägenheter. Detta innebär att kvarboendenivån ligger på över åttio procent.

Trots att hyresgästerna innan de kom in i projektet under lång tid levt i hemlöshet med missbruk och, i de flesta fall, psykisk ohälsa, så har de på förhållandevis kort tid förbättrat sin livssituation i flera avseenden. Den kanske mest märkbara förändringen handlar om alkohol- och droganvändning. De dricker mindre alkohol och använder mindre narkotika än vad de gjorde under tiden i hemlöshet. Några av dem har valt en helt nykter livsstil, medan andra försöker använda alkohol på ett kontrollerat sätt. En av hyresgästerna uttrycker det så här:

"Jag vet att man inte behöver vara hundra procent nykter för att bo i Bostad först, men jag måste vara det för min egen del, men det är en annan sak.

Om jag ska må bra så måste jag vara nykter. Det fungerar bäst då. Det är inte så bra att knarka för min del heller."

Bostad först är en metod som från början utvecklades i USA. Utvärderingen av Bostad först i Helsingborg visar att det kan vara en fungerande metod även under de förutsättningar och villkor som gäller i Sverige.

Så här ser det ut i Kronobergs län

Under en mätvecka våren 2011 inrapporterades drygt **540 personer** i Kronobergs län som hemlösa eller utestängda från den ordinarie bostadsmarknaden. Drygt hälften bodde i träningslägenheter, bostäder med sociala kontrakt eller liknande (situation 3). 230 bodde i eget kortsiktigt boende, exempelvis hos kompisar, bekanta eller familj m.m. Resterande fördelade sig mellan situation 1 och 2.

15 barn i länet registrerades under 2012 i ansökningar om avhysningar. **6** barn berördes av verkställda avhysningar. Motsvarande siffror för riket var 2 277 barn i ansökningar om vräkning och 569 som berörts av vräkning.

3 av länets åtta kommuner arbetar med uppsökande verksamhet för att förebygga vräkningar och avhjälpa hemlöshet. **1** kommun arbetar med hyresgarantier.

Av alla hemlösa i landet var 64 procent män och 36 procent kvinnor. En dryg tredjedel var födda utomlands. Ungefär 36 procent var föräldrar till barn under 18 år. Cirka 40 procent hade missbruksproblem, en dryg tredjedel hade problem med psykisk ohälsa.

7 av åtta kommuner i länet hyr lägenheter som sedan hyrs ut i andra hand till personer i hemlöshet, med särskilda villkor/tillsyn. Det finns totalt 257 lägenheter som hyrs ut i andra hand under särskilda villkor. Avsikten i de flesta fall är att den boende ska ta över hyreskontraktet och bo kvar utan tillsyn och utan särskilda villkor eller regler.

3 av kommunerna har regelbundna samarbeten med det allmännyttiga bostadsföretaget för att få fram bostäder till hushåll som inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden.

Källa: Bostadsmarknadsenkäten (2012), Kronofogden (2012) och Socialstyrelsen (2012).

